

**'T OUD KASTEEL VAN SLUIS.
HELDEWIJS EN DE SLUISSCHE BURGERS.
ZIJN VERONTSCHULDIGING OVER ZIJN
TELAATKOMEN IN DE ZAAL.
ZIJN GESCHENK. TAFELGESPREKKEN.
DE VERRADERLIJKE TAART.**

Even voorbij het huidig kerkhof van 't stadje Sluis bemerkt men een hoogte. Daar verhief zich in vroeger eeuwen een sterk kasteel, gebouwd naar het plan van de beruchte Bastille te Parijs. Dit slot beheerschte het Zwin, de diepe en druk bevaren zeegolf, die langs Sluis naar Damme stroomde en ook de vaarweg was naar de machtige koopstad Brugge.

Dat alles is nu verdwenen. Brugge, Damme en Sluis zijn vervallen steden, want sinds eeuwen is de zeegolf verzand. En van het geduchte kasteel bleef niets over; alleen de genoemde hoogte wijst de plaats aan, waar de vermaarde sterkte oprees.

't Was druk in het Gouverneurshof op 't Kasteelveld. De Sluissche burgers bespraken met elkander, dat de rijke heeren toch maar een lustig leventje leidden.

— Dat is daar eten, drinken, feesten, hartje wat lust en wat wilt ge, en wij, ondanks ons werken van 's morgens tot 's avonds, moeten ons tevreden stellen met harde korsten, zei een ambachtsman.

— Ha, daar is nog een gast ! riep een ander.

— Bij mijn ziel, 't is de pastoor van Lapscheure, kreet een derde. Hij rijdt te paard. Zeg, Heldewijs, waar hebt ge dat paard geleend ? 't Is een klepper, hoor !

— Ge moet een schelling aan de stad betalen, omdat uw draver met zijn kromme pooten onze keien buitengewoon verslijt. Zijn hoeven slepen over de straat, spotte een vierde.

— Luister niet naar al dat gesnap, ried een dikke burger. Haast u maar naar binnen, anders vindt ge den hond in den pot. En waarachtig, evengoed als uw uitgeteerde knol, kunt ge wel een krachtig hapje verdragen.

— Vriendschap, zei de geestelijke op kalmen toon tot den laatsten spreker, uw purperen neus verraadt een leelijk gebrek. 't Is mijn plicht de menschen te vermanen en te leeren en daarom, man, kan ik niet nalaten u te verwittigen, dat men langs de Brandewijnstraat naar Zottegem of Kerkhove gaat.

Onder 't luid gelach van de andere Sluizenaars reed Heldewijs het Gouverneurshof binnen.

Een knecht schoot toe.

— Geef mijn paard een goede maat haver, vriend. De menschen daarbuiten hebben gelijk : Bruin staat mager, zei de geestelijke.

— Is dat het uwe ? vroeg de dienaar. Ik meende...

— Dat ik op een ezel reed, viel de geestelijke in. Vroeger ja, maar grauwtje moest naar de markt, omdat ik voor hem geen eten meer bezat.

De brave man verzweeg, dat hij zijn dier verkocht had, om eenige daglooners uit den nood te helpen.

— Wacht, dat pakje aan den zadelknop moet ik mee naar binnen nemen, hernam Heldewijs.

Daarna stapte hij naar de feestzaal.

Daar was een deftig gezelschap bijeen : voorname dames en heeren zaten rond den rijk voorzienen disch geschaard. En 's pastoors kaal gewaad stak povertjes af bij de kostbare kleeren der hooge gasten. De notabelen van Sluis met hun dames vulden de schitterend verlichte en kwistig versierde zaal.

— Pastoor Heldewijs ! zoo kondigde een lakei den nederigen bezoeker aan.

Een vroolijk gemompel begroette den binnentredende.

— Edele gastheer, zei Heldewijs vrijmoedig, verschoon mijn laat binnentreden. Maar nietwaar, plicht voor alles ! Och arme, Rikske Vervloet is van den appelaar gevallen en was zwaar gekwetst. En daar ik ook voor heelmeester moet spelen in mijn parochie, was mijn hulp zeer noodig. Dan moest ik nog een paard leenen. De klepper van boer Ruijten was niet thuis, Loffers ros liep kreupel, 't dier van Daalman heeft een veulen, een prachtig beestje op mijn woord, en zoo duurde 't nog al lang voor ik mijn gading vond. 'k Kreeg Bruin van Toon, den vrachtrijder, maar deze is 't draven al ontwend. De reis werd dus gerekt. Evenwel, eindelijk ben ik toch tot hier geraakt.

De geestelijke bemerkte wel de spotachtige blikken van de heeren ; hij zag ook, hoe de dames achter haar waaiers lachten, maar even vrijmoedig vervolgde hij :

— En nu, goeden avond, dames, goeden avond, heeren ! Buigen kan ik niet, 'k leef onder de boeren. En, gastvrouw, vergun mij u een klein geschenk te geven, een proeve van de Lapscheursche bakkunst.

Heldewijs reikte zijn pak over. Er kwam een sierlijke taart te voorschijn.

Iedereen moest 't geschenk bewonderen. De korst was belegd met suiker en succade. De taart zag er overheerlijk uit.

— Ze neemt een eervolle plaats in naast de producten van onze Sluissche bakkers, verzekerde de gastvrouw.

En alle dames traden haar meening bij.

— Maar, heer pastoor, ga zitten ! noodigde de gastheer. En laat u de spijzen goed smaken.

De geestelijke liet zich met een zucht van verlichting in een zetel vallen. Hij werd 't mikpunt van allerlei aanmerkingen, waarin de spot niet verborgen bleef.

De geestelijke begreep wel, dat hij hier genoodigd was als een soort merkwaardigheid, een aantrekkelijkheid, als een vermaak voor de gasten. Niets liet hij echter merken.

— Pastoor Heldewijs, zei een van de heeren, die eens aardig wilde zijn, pastoor Heldewijs, gij, die altijd onder de boeren leeft, zult ons ongetwijfeld wel kunnen zeggen, welk weder we morgen mogen verwachten ?

— Wel, vriendschap, toen ik herwaarts reed, zag ik een koe haar achterste tegen een boom wrijven, dat voorspelt nog al eens regen. Doch als 't weder blijft zooals nu, zal 't morgen schoon zijn.

— O, o ! gilden eenige dametjes, hoe gemeen !

— Wel, zooals die heer mij herinnert, leef ik onder de boeren. Dus kan ik ook niet anders dan de weervoorspellers van de buitenlieden opnoemen.

Onder de genoodigden bevond zich een piepjong, verwaand heertje, dat voortdurend moeite deed, maar schier te vergeefs, om de enkele haartjes onder zijn neus ineen te draaien. 't Kereltje beschouwde het als een groote verdienste — gewis bij gebrek aan andere goede eigenschappen — dat hij van voorname familie was. Nu wilde hij ook eens gewichtig doen en met een voornaam air vroeg hij :

— Heer Heldewijsss, mij dunkt, uw neusss is min of meer plat ! Hebt ge wellicht in uw jeugd een ongeval gehad ?

— Neen, neen, vriend ! Die neus is een kenmerk van mijn familie. Ik zal u vertellen hoe wij aan zulk een reukorgaan geraakt zijn. Toen de neuzen uitgedeeld werden, kwam mijn voorvader te laat. Er waren nog eenige kromme neuzen, eenige spitse, eenige bebobbelde, zooals er hier ook vertegenwoordigd zijn, ook een snotneus zooals de uwe en

eindelijk een platte. Dien snotneus wilde mijn stamvader niet hebben ; hij verkoos den platten, ik vrees dat uw doorluchtige voorvader 't laatst van al kwam.

't Heertje sprong woedend op.

— Ik duld geen beledigingen ! riep hij.

— Neen, ge doet ze liever anderen aan, antwoordde Heldewijs. Maar maak u niet dik, vriend. Duelleeren kan ik niet. Mijn wapen is het woord en 't is een vreedzaam wapen. Doch ik houd van de waarheid. Zachte heelmeeesters maken stinkende wonden.

De andere gasten brachten den jonkman tot bedaren. 't Verwaand ventje zag den pastoor aan, alsof hij hem wilde opeten, maar wachtte zich echter nog vragen te stellen.

Ook de overige genoodigden werden voorzichtiger, want Heldewijs deinsde er niet voor terug gepeperde uitdrukkingen te bezigen.

— Nu zullen we de Lapscheursche taart eens proeven, zei eindelijk de gastvrouw. Pastoor Heldewijs, wilt gij ze snijden ?

— Ik ? riep de geestelijke uit. Neen, dat kan ik niet. Mijn dienstmaagd verricht al die werkjes.

— Gij, heer burgemeester ? vroeg de gastvrouw aan het edelachtbaar hoofd van de stad.

Maar deze schoof de taart naar zijn buurdame. Ieder wilde de eer aan een ander gunnen en 't gebak deed de ronde van den disch.

— Welnu, de eer blijft mij beschoren, zei op 't laatst de kasteelbevelhebber.

En met een voorname beweging nam hij het mes.

Aller blikken waren op de gewichtige bezigheid gericht. De korst werd overlangs opengesneden.

— Oh ! Ai ! Ah !

— Wat is dat ?

— Dat is schandelijk !

— Zulks gaat alle perken te buiten !

— 't Is ongehoord !

— Ongemanierd ! 't Kan er niet door !

Zoo klonk het dooreen.

Uit de taart rolden over 't hagelwit linnen : half vergane wortels, rapen, ajuinen, korsten, roet, turfbrokjes, steentjes, en wat al niet !

O, die overheerlijke taart !

Van schrik zat de gouverneur daar, als een steenen beeld, 't verraderlijk gebak met starende blikken aan te gapen.

— Heer bevelhebber, dames, heeren, achtbaar gezelschap, sprak Heldewijs, als ge meent uzelf te kunnen vermaken ten koste van Lapscheure's pastoor, bedenkt u dan driemaal. Wie een put graaft voor een ander, valt er dikwijls zelf in. Wie kaatst, moet den bal terug verwachten ! Goeden avond, veel genoeg verder.

Met een diepe buiging verliet Heldewijs de feestzaal. Eenige oogenblikken later reed hij terug naar zijn parochie.

De feeststemming was verbroken. De bevelhebber en zijn vrouw bedachten reeds met schrik, dat morgen de gansche stad zich zou vermaken op hun kap. Waarlijk, Heldewijs had gelijk : wie een put graaft voor een ander, valt er dikwijls zelf in !

— Ongelukkige gedachte om hem uit te noodigen, verweet de gastheer zichzelf.

Maar 't was te laat ! Wie kaatst, moet den bal terug verwachten.

Pastoor Heldewijs verkondigde gulden waarheden.

HANS VAN HORENBEEK

De Pastoor van Lapscheure

L. OPDEBEEK
UITGEVER ❖ ❖ ANTWERPEN

HANS VAN HORENBEEK

MERKWAARDIG LEVEN

VAN

FRANCISCUS HELDEWIJS

PASTOOR VAN LAPSCHEURE

Penteekeningen van STAN VAN OFFEL
Kleuromslag van EDMOND VAN OFFEL

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN